

Становище по собствена инициатива на Комитета на регионите относно „Политика на ЕС в областта на горите, насочена по-специално към климатичните цели 20/20/20“

(2010/C 141/09)

КОМИТЕТЪТ НА РЕГИОНИТЕ

- приветства редица политически действия и инициативи на Общността, с които държавите-членки се задължават да хармонизират своите национални политики в областта на горите с целите на ЕС;
- привлича вниманието върху значителния, все още не напълно използван потенциал на горския и дърводобивния сектори за осъществяване на целите на ЕС за периода до 2020 г. и счита, че следва да се проучи допълнително възможността за използване на приходите от схемата за търговия с квоти за емисии за подкрепяне на инициативи в тази област;
- подчертава, че е важно да се насърчава мултифункционалното управление на горите;
- приветства предприетите от ЕС инициативи за намаляване на обезлесяването и деградацията на горите; привлича вниманието и върху факта, че произведената в ЕС биомаса, съдържа твърде голям дял дребна дървесина и листа, които съдържат близо 90 % от запаса на микроелементи, поглъщани от растенията при усвояването и изграждането на горската маса. Това може да предизвика унищожаване на местообитанията;
- напълно подкрепя стимулите за използване на дървения материал и други изделия от дървен материал, произлизащи от гори, управлявани при спазване на принципа за устойчиво развитие. Става дума по-специално за енергията и за суровините; призовава на различни равнища на вземане на решения да се обсъди определянето на дата за въвеждане на задължително сертифициране в целия ЕС;
- препоръчва да се подкрепят регионите, които прилагат устойчива политика в областта на горите, допринасяща за смекчаване на изменението на климата, под формата на данъчни облекчения, участие в разходите за иновации, преференциални договори за закупуване на горски продукти, техническо и технологично подпомагане, както и участие в направените за опазване на околната среда разходи.

Докладчик: г-н Adam BANASZAK (PL/СЕН-ЕА), член на Регионалната асамблея на воеводство Сувявие-Померание

I. ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

КОМИТЕТЪТ НА РЕГИОНИТЕ

Основни препоръки

1. счита, че в биомасата си горите съхраняват повече от половината от световните запаси на въглероден диоксид и допринасят за борбата срещу изменението на климата; следователно тяхната деградация, както и обезлесяването на регионите представляват заплаха за околната среда и климата. Именно по тази причина е абсолютно необходимо да се провежда устойчива политика в областта на горите;

2. счита, че природните екосистеми са в състояние на крехко равновесие и че разнообразието от растителни и животински видове е от жизненоважно значение за нашето здраве и благосъстояние. Естествените гори са важни местообитания и трябва да се управляват в съответствие със законодателството по отношение на горите и с регионалните разпоредби. Ето защо държавите-членки и регионите следва да имат възможността да вземат решения против засаждането на генетично модифицирани дървесни и растителни видове;

3. приветства факта, че Европейската комисия насърчава използването на горската биомаса за производство на енергия и че в тази област Постоянната комисия по горите оказва подкрепа, което води до увеличаване, макар и все още в недостатъчна степен, на дела на това гориво в производството на енергия от възобновяеми източници; Комитетът привлича вниманието и върху факта, че в произведената в ЕС биомаса има дял дребна дървесина и листа, които съдържат близо 90 % от запаса на микроелементи, поглъщани от растенията при усвояването и изграждането на горската маса. Твърде големият дял може да предизвика унищожаване на тези местообитания. Това трябва да се взема предвид и при избора на метод за добив на дървесина. В застрашени, вече бедни на хранителни вещества гори, клоните и остатъците от короната следва да бъдат оставяни на мястото на отрязването или в гората;

4. привлича вниманието върху значителния, все още не напълно използван потенциал на горския и дърводобивния сектори за осъществяване на целите на ЕС за периода до 2020 г. и в частност върху възможността чувствително да се увеличи делът на горската биомаса като суровинен и индустриален материал в производството на енергия, по-специално чрез засаждане на бързорастящи дървета; констатира, че употребата на дървесина като материал и за енергийни цели противодейства на изменението на климата чрез съхраняването на въглероден диоксид (дървесината като хранилище на въглерод), чрез спестяване на енергия за производството в сравнение с други строителни материали, спестяване на енергия за отопление през зимата и енергия за охлаждане през лятото (изолационни материали от дървесина), както и чрез заместване на изкопаеми енергийни източници при производството на топлинна и електроенергия (горивни материали от дървесина, използване на стара дървесина за термични цели). Възможността за използване на приходите от схемата за търговия с квоти за емисии за подкрепяне на тези и други инициативи следва да се проучи допълнително;

5. счита, че е необходимо съживяване по подходящ начин на горското стопанство, за да нарасне производството на дървен материал, което в същото време води до увеличаване на дървесината за производство на енергия;

6. отчитайки липсата на обща политика в областта на горите, счита, че приемането на Плана за действие за периода 2007-2011 г. в областта на управлението на горите в ЕС е правилната посока за работата на Европейската комисия. Същевременно препоръчва да се започне незабавно работа по приемане на правна и структурна рамка за междусекторните дейности на Европейската комисия по отношение на горите, което ще даде възможност да се осигури координацията на действията в тази област след 2011 г., а освен определянето на план за действие за идните години би могло да се създаде и координираща институция на ЕС за политиката в областта на горите;

7. подкрепя повишаването на осведомеността и обучението на собствениците на гори във връзка с възможностите за създаване на основаващо се на принципите на устойчивото развитие горско стопанство, което отчита както опазването на биоразнообразието, така и производството на качествени дървета и засаждането на бързорастящи дървесни видове, използвани за производство на енергия. Препоръчва и отправя искане тези собственици да бъдат изцяло подпомогнати както чрез консултантски дейности, така и финансово, за да бъдат постигнати тези цели;

8. подкрепя проучванията и инициативите за научни изследвания, с които се цели определяне на съвременни технологии, даващи възможност за добиване и производство на дървесина с по-слабо въздействие върху околната среда (в това число върху горските насаждения, предназначени за производство на дървесина за енергийни цели) в сравнение с традиционните методи, както и онези, които съкращават разходите за управление като същевременно насърчават устойчивото развитие;

9. приветства и одобрява постиженията на съществуващите доброволни системи за сертифициране и подкрепя тяхното запазване и препоръчва то да бъде широко подкрепено с други инструменти, включително финансови. Сертификацията може на по-късен етап да послужи и като инструмент за спиране на потока от дървен материал и изделия от дървен материал с незаконен произход. Предлага то да стане част от едно по-широко движение за въвеждане на сертифицирането в световен мащаб. Препоръчва вносът и притежаването на дървен материал, произведен незаконно в страни извън ЕС, да станат незаконни в съответствие с инициативи като FLEGT (План за правоприлагане, управление и търговия в областта на горите). Подчертава също така, че в различните страни и региони правните и икономически условия за сертифицирането и за маркировката „Натура 2000“ се различават значително; подчертава също, че сертифицирането на дървесни продукти не винаги оптимално подкрепя общите цели на управлението на защитените територии. Ето защо Комитетът препоръчва тези различия и изисквания да бъдат отчитани в духа на субсидиарността и пропорционалността;

10. подчертава, че е важно да се насърчава мултифункционалното управление на горите, което освен главната задача за производството на дървен материал, включва и други дейности, които са много важни за горското стопанство и за икономиката като туризъм, социални, защитни и рекреативни функции, лов, беритба на горски плодове и получаване на други специфични продукти (например смола, дъбилна кора, корк и др.). Икономическото значение на тези несвързани с производството функции може да бъде засилено, като в същото време се увеличи биоразнообразието на местообитанията, което ще окаже положително въздействие върху развитието на селските райони;

11. подчертава, че е необходимо към вземането на решения за политиката на ЕС в областта на горите да бъдат привлечени регионалните и местните власти;

Най-ефективни методи за производство на биомаса за енергийни цели

12. препоръчва да бъде засилена значително оказваната на европейско равнище подкрепа за създаването на насаждения от бързорастящи дървета, предназначени за производство на енергия в съответствие с екологично устойчиви методи, което може да допринесе за съживяване на селските райони чрез създаване на нов пазар на труда и да стане фактор за икономическо развитие на даден микрорайон;

13. в светлината на целите 20/20/20 е необходимо да се настоява всички държави-членки да участват пълноценно в спазването на принципа за използването на биомасата за енергийни цели така, че в общото производство на енергия да бъде достигнат определен дял на възобновяеми енергийни източници; въпреки това подчертава, че развитието на производство на дървесина за енергия следва също да бъде грижа на регионите едновременно от гледна точка на предлагането на гориво (специфично управление на горите в зависимост от характеристиките на района) и на търсенето (насърчаване на местния пазар на дървесно гориво от публичните и частните оператори от района).

14. призовава да се насърчава по-енергично използването на горската биомаса за производство на енергия и Постоянната комисия по горите да оказва помощ в тази област, но препоръчва да се предприемат мерки за ограничаване на дела на дървен материал от дребна дървесина и листа в произведената биомаса;

15. отбелязва, че интересът, проявен към производството и използването на биоенергия на базата на дървесина, ще зависи от икономическите условия, като например данъчното облагане в държавите-членки, но и от равнището на предоставените субсидии за насърчаване на използването на дървесни горива и от насочеността им. Такава помощ ще допринесе за ускоряване на бъдещото развитие на селските райони и за гарантиране на устойчивото развитие на природната среда на съответните територии; призовава държавите-членки да не третират чрез своята фискална политика биогоривата по-неблагоприятно от ископаемите горива;

Области на действие, препоръчани в контекста на „План за действие за периода 2007-2011 г.“

16. приветства предприетите от ЕС инициативи за намаляване на обезлесяването и деградацията на горите, които допринасят за борбата срещу изменението на климата и срещу намаляването на зоните, които участват в улавянето на въглеродния диоксид;

17. констатира със задоволство резултатите от наблюдението на горите, въведено с цел опазването им, тъй като тяхното състояние и жизненост гарантират високо равнище на поглъщане на парниковите газове и допринасят за стабилизиране на климата;

18. посочва, че в управлението на горите се отбелязва постоянен напредък в някои държави-членки, където мъртвите органични вещества се отстраняват по разумен начин, за да бъдат рециклирани с цел производство на биоенергия, съгласно принципите, определени в рамките на сертифицирането и на маркировката „Натура 2000“, което допринася по-специално за предотвратяване на пожарите. Подобно управление е насочено към постигане на устойчива икономика, като в същото време е съобразено с мултифункционалното естество на горските райони;

19. приветства редица политически действия и инициативи на Общността, с които държавите-членки се задължават да хармонизират своите национални политики в областта на горите с целите на ЕС;

20. с оглед на това, че увеличаването на горското покритие подобрява улавянето на въглероден диоксид и по този начин оказва положително влияние върху стабилността на климата, Комитетът на регионите препоръчва също така в рамките на политиката на развитието на селските райони да се увеличат средствата, предназначени за поддръжка и подобряване състоянието на съществуващите горски масиви и за повторно залесяване на земеделските земи, както и за свързаните с това грижи за видовете; подчертава обаче, че такава подкрепа е свързана с гаранции, че няма да доведе до влошаване на биоразнообразието;

21. отчита, че в някои страни или региони на ЕС горските пожари са основната заплаха за опазването на горските екосистеми, които се състоят от дървесни насаждения и храсти и че освен на неблагоприятните метеорологични условия, тези пожари се дължат и на прекалено натрупване на горивен материал, който не се използва или на изоставяне на горски масиви поради нерентабилност. Това допринася пожарите да са по-интензивни и разрушителни, тъй като пожарогасителните работи са затруднени. Трябва да се развие и подпомогне прилагането на превантивно лесовъдство, което ще позволи горските масиви да са по-устойчиви на разпространението на огъня чрез мерки за ограничаване и промяна на дървесния материал и създаване и поддръжка на пояси за ограничаване на пожарите. Биомасата, която се произвежда в резултат от тези дейности, трябва да се насочва към производство на възобновяема енергия, което ще спомогне за намаляване на въглеродните емисии;

22. счита, че е необходимо държавите-членки да се насърчат да развият в по-голяма степен мрежата за надзор, въз основа на придобития опит в сферата на наблюдение на щетите, причинявани на горите от пожари, вредни насекоми, патогенни гъби или разрушителните въздействия на наводненията, които увреждат здравето и жизнеността на горите;

23. препоръчва да се подкрепят държавите-членки и регионите, които прилагат устойчива политика в областта на горите, допринасяща за смекчаване на изменението на климата. Необходимо е да се насърчават националните, регионалните и местните инициативи, с които се цели създаване на стимули за икономическите оператори под формата на данъчни облекчения, участие в разходите за иновации, преференциални договори за закупуване на горски продукти, техническо и технологично подпомагане, както и участие в направените за опазване на околната среда разходи;

24. препоръчва широко да се насърчат дървесни продукти, които са гаранция за устойчиво съхранение на погълнатия въглерод в процеса на усвояване на въглеродния диоксид от горския фонд, предназначени за използване по-специално в строителството;

25. подчертава вече упоменатата необходимост да се възприеме добре координиран политически междусекторен подход на общностно и международно, национално, регионално и местно равнище, който да отчита правилно промените в световното развитие и да е насочен към гарантиране на едно действително устойчиво управление на горските ресурси, съчетавайки стратегиите за смекчаване на изменението на климата с мерки, целящи адаптирането към това изменение. Поради това призовава ЕС да засили своята роля на лидер в международната общност и насърчава държавите-членки в полаганите от тях усилия за изпълнение на задълженията им, свързани със смекчаване на изменението на климата, определени в рамките на РКОНИК (Рамкова конвенция на ООН по изменението на климата) и на Протокола от Киото, както и подкрепата, оказвана в областта на приспособяването към последствията от изменението на климата (ключово действие № 6 от Плана за действие за периода 2007-2011г.), приветства предложението на Комисията да създаде Глобален механизъм за въглеродни емисии в горите (GFCM) в рамките на РКОНИК, основаващ се на система за постоянно финансиране, и предлага значителна част от приходите от продажбата на търг на квоти за емисии съгласно Схемата на Европейския съюз за търговия с квоти за емисии на парникови газове да се задели за борба срещу обезлесяването и деградацията на горите в развиващите се страни;

26. подчертава, че е абсолютно необходимо политиката в областта на горите да продължи да бъде насърчавана, като се има предвид, че тя е тясно свързана с целта за увеличаване на енергийната ефективност с 20 % до 2020 г. и с намаляване на емисиите на въглероден диоксид, и като се има предвид, че голямата площ, покрита с гори (близо 35 % от европейската територия), играе роля в това отношение; за да се постигне въпросната енергийна ефективност трябва да се подкрепи термичната употреба на биомасата, на която да се даде приоритет пред производство на електроенергия, като за целта ще трябва тя да бъде включена в глобалния енергиен баланс, тъй като това е най-ефективната употреба на биомаса;

27. привлича вниманието върху необходимостта да се предприемат допълнителни мерки за ограничаване разпространението на щетите, причинявани на горите от биотични и абиотични фактори, по-специално от човешка дейност, както е предвидено в Плана за действие за периода 2007-2011 г.;

28. отбелязва, че съществуват редица добри решения, въведени от ЕС, които е необходимо да се развият повече, като към дебата и търсенето на нови идеи бъдат привлечени експерти от различни страни, в частност от страни, където управлението на горите е най-ефикасно, както и представители на местните и регионалните власти, в които този икономически сектор играе важна роля;

29. признава значителната роля на МСРФЕ (Министерската конференция по опазване на горите в Европа) в определянето и оповестяването на проблемите с горите в цяла Европа, в това число в ЕС, и препоръчва по-тясно сътрудничество с тази институция;

30. препоръчва да се започне работа с цел приемане на правна и структурна рамка за междусекторните действия на Европейската комисия, позволяваща да се гарантира координацията на дейностите в сферата на европейската политика в областта на горите, което ще има решаващо значение след изтичането на Плана за действие за периода 2007-2011 г.;

31. предвид междусекторното естество на проблемите, свързани с горите, препоръчва да се започне работа с цел създаване на институция, която да отговаря за политиката на ЕС в областта на горите, и да ѝ се предоставят подходящи финансови инструменти;

Осъществяване на определените от образованието цели

32. одобрява подкрепата, оказвана на образователните и информационните кампании в областта на опазването на околната среда, като в същото време констатира, че въздействието от повишаването на осведомеността на обществото относно ползите от устойчиво управление на горите са все още недостатъчни, поради което европейските общества не разбират напълно произтичащите от него предимства за развитието на селските райони;

33. препоръчва да се подкрепят в по-голяма степен образователните и информационните кампании - особено насочените към собствениците на гори управителите на гори - в областта на устойчивото управление на горите и на приноса на горската биомаса за осъществяване на целите 20/20/20;

Научната подкрепа като главно условие за осъществяване на поставените цели

34. науката и управлението на горите играят съществена роля за приспособяването към изменението на климата, за което е нужна промяна на практиките, пряко свързани с горското дело, селекцията на видовете, приспособени към дадена местност, и възстановяването на горите, които предлагат повече гъвкавост по отношение на изменението на климата. Така може да се повлияе значително върху защитна роля на планинските гори за предотвратяване на природни бедствия;

35. подкрепя инициативите за научни изследвания, насочени към проучване на енергийния потенциал на различните видове дървета и методите за засаждането им, тяхната приспособимост към различни климатични и географски условия и генетично подобряване, чието въвеждане може да доведе до значително увеличаване на горската биомаса, използвана също така в рамките на производството на дървен материал и за енергийни цели, което позволява да се увеличи делът на добива за двата вида нужди; същевременно обаче трябва систематично да се оценява и да се изследва екологичното въздействие;

Сертифицирането като елемент от устойчивото управление на горите

36. напълно подкрепя стимулите за използване на дървения материал и други изделия от дървен материал, произлизащи от гори, управлявани при спазване на принципа за устойчиво развитие. Става дума по-специално за енергията и за суровините. Подкрепя също така сертифицирането, което гарантира доброто управление на горските райони и дава възможност да се избегне пускането на пазара на продукти с неизвестен произход, но подчертава и ръководната роля, която могат да играят местните и регионалните власти;

37. одобрява усилията за въвеждане на сертифицирането на дървен материал и изделия от дървен материал в световен мащаб като инициативата FLEGT (План за правоприлагане, управление и търговия в областта на горите), при условие, че тя се опира на сега действащите системи за сертифициране (PEFC или FSC) с което се цели да се води борба с незаконната сеч на дървесина, както и други инициативи, насочени към постигане на споразумение в областта на борбата с този вид явления. Като дават предпочитание на продуктите, пускани на пазара от сертифицирани дружества, тези инициативи биха могли да бъдат ефикасно средство за спиране на потока от дървен материал и изделия от дървен материал с незаконен произход;

38. призовава да бъде разгледана на различни равнища на вземане на решения възможността за определяне на дата за въвеждане на задължителното сертифициране по цялата европейска територия;

Икономически дейности, свързани с биоразнообразието и мултифункционалното естество на горите

39. тъй като увеличаването на биоразнообразието подобрява устойчивостта на горите, което позволява да се използва в много по-голяма степен потенциалът на местообитанията, Комитетът подчертава, че е важно да се даде предимство на действията, насочени към постигането на тази цел (тоест увеличаване на биоразнообразието), без да се пренебрегва мултифункционалното естество на горите и тяхното устойчиво развитие и за тази цел предлага новите насаждения да се управляват в съответствие с принципите на устойчивото развитие, за да бъдат опазени почвата, флората и фауната;

40. изтъква, че горите допринасят за борбата срещу изменението на климата, по-специално чрез мултифункционално управление, тъй като те съхраняват 77 % от световните запаси на въглероден диоксид в биомасата и играят първостепенна роля в световния цикъл на въглерода, като регулират биологичните цикли, както и в опазването на почвите и водите. Ето защо ако горите не са обект на особено внимание, няма да бъде постигната нито една цел, свързана с опазването на околната среда;

41. настоятелно призовава държавите-членки и Европейския съюз като цяло, да използват Международната година на гората 2011 г. като повод за квантов скок в сектора на горското стопанство и дървопреработването.

Брюксел, 4 декември 2009 г.

Председател
на Комитета на регионите
Luc VAN DEN BRANDE